

Seat No. _____

HP-004-014201

B. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination

April - 2023

CC-3 : Philosophical & Sociological

Foundation of Education

(New Course)

Faculty Code : 004

Subject Code : 014201

Time : 2:30 Hours / Total Marks : 70

- સૂચના : (1) કુલ મુખ્ય પાંચ પ્રશ્નો આપેલા છે.
(2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(3) વિકલ્પો આંતરિક આપેલા છે.
(4) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. 6
(1) સ્ત્રી શિક્ષણનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.
(2) ગાંધીજીના મતે કેળવણીની સંકલ્પના અને અભ્યાસક્રમ જણાવો.
(3) લોકશાહીના સંદર્ભમાં વ્યક્તિગત ધ્યેયો સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 8
(1) સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
(2) આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો અર્થ અને તેની જરૂરિયાત લખો.
(3) રાષ્ટ્રીય ઐક્યને જોડનારા પરિબળો જણાવો.
- 2 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 6
(1) વાસ્તવવાદના મતે શિક્ષણના ધ્યેયો લખો.
(2) લોકશાહીનો અર્થ અને તેના આધારસ્તંભો વિશે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.
(3) માનવ અધિકારના ઉદ્દેશો વર્ણવો.

- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 8
- (1) નિ:શસ્ત્રીકરણની સંકલ્પના જણાવી પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં તેની જરૂરિયાત લખો.
 - (2) પ્રવર્તમાન સમયમાં શાંતિ માટેની કેળવણીની જરૂરિયાત સમજાવો.
 - (3) મૂલ્યશિક્ષણનો અર્થ અને અભિગમો સમજાવો.
- 3 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો લખો. 6
- (1) બિનસાંપ્રદાયિકતાની જરૂરિયાત સમજાવો.
 - (2) 'કેળવણી ગતિશીલ તત્ત્વજ્ઞાન છે.' સમજાવો.
 - (3) સ્ત્રી કેળવણીને વ્યાપક બનાવવાના સંદર્ભમાં સરકારશ્રીની યોજનાઓ લખો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 8
- (1) ભારતીય સંસ્કૃતિના વિકાસ માટેની શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
 - (2) પ્રકૃતિવાદનો સંપૂર્ણ પરિચય આપો.
 - (3) ભારતીય રાજ્યબંધારણમાં દર્શાવેલ શિક્ષણ સંબંધિત કલમો જણાવો.
- 4 (અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 6
- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય સહકાર માટે શાળા શું કરી શકે?
 - (2) વાસ્તવવાદ અનુસાર શિક્ષણનો અર્થ અને અભ્યાસક્રમ જણાવો.
 - (3) સ્વામી વિવેકાનંદના મતે શિક્ષણના ઉદ્દેશો જણાવો.
- (બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 8
- (1) કેળવણી પર અસર કરતાં પરિબળો વર્ણવો.
 - (2) વ્યવહારવાદનો ટૂંકમાં પરિચય આપો.
 - (3) રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનું શિક્ષણ દર્શન ટૂંકમાં જણાવો.
- 5 નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપો. 14
- (1) કેળવણીની કોઈ એક વ્યાખ્યા આપો.
 - (2) બિન સાંપ્રદાયિકતાનો અર્થ જણાવો.
 - (3) આદર્શવાદના મતે કઈ શિક્ષણ પદ્ધતિઓ શ્રેષ્ઠ છે?
 - (4) સાહિત્યના સંદર્ભમાં ભારતીય સાંસ્કૃતિક વારસાના ચાર સાહિત્યોના નામ લખો.
 - (5) શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાન એટલે શું?
 - (6) ઔપચારિક અને અનૌપચારિક કેળવણી એટલે શું?
 - (7) પ્રકૃતિવાદની દૃષ્ટિએ શિસ્ત જણાવો.
 - (8) મૂલ્ય શિક્ષણના પ્રકારો જણાવો.
 - (9) રાષ્ટ્રીય એકતાનો અર્થ લખો.
 - (10) માનવ અધિકારનો અર્થ જણાવો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :**
- (1) Total five questions are given.
 - (2) All questions are compulsory.
 - (3) Options are internal.
 - (4) Numbers indicated on right side are marks.

- 1** (a) Give answer of any two from the following questions. **6**
- (1) Clarify the importance of women education.
 - (2) Give concept and syllabus of education according to Gandhiji.
 - (3) Explain the individual aims of democracy.
- (b) Give answers of any two from the following questions : **8**
- (1) Give difference between culture and civilization.
 - (2) Write the meaning of international understanding and need of it.
 - (3) Discuss the factors affecting the national integration.
- 2** (a) Give answers of any two from the following questions : **6**
- (1) Write educational objectives of realism.
 - (2) Discuss shortly the meaning of democracy and pillars of it.
 - (3) Write objectives of human rights.
- (b) Give answers of any two from the following questions : **8**
- (1) Write concept of disarmament and its need in present time.
 - (2) 'Peace education is required in present time'. Explain it.
 - (3) Explain value education – meaning and approach.
- 3** (a) Give answers of any two from the following questions : **6**
- (1) What is the need of secularism ?
 - (2) Explain “Education is the dynamic form of philosophy”.
 - (3) Explain the different plan of government for expanding of women education.

- (b) Give answers of any two from the following questions : **8**
- (1) Write about school activities for development of Indian culture.
 - (2) Give complete introduction of naturalism.
 - (3) Write educational clauses mentioned in Indian Constitution.
- 4** (a) Give answers of any two from the following questions : **6**
- (1) What can school do for international cooperation ?
 - (2) Discuss the meaning of education and curriculum of according to realism.
 - (3) Give the aims of education according to Swami Vivekananda.
- (b) Give answers of any two from the following questions : **8**
- (1) Describe the factors affecting on education.
 - (2) Discuss in shortly about pragmatism.
 - (3) Describe shortly about according to Rabindranath Tagore philosophy of education.
- 5** Give answers of any seven from the following questions : **14**
- (1) Write any one definition of education.
 - (2) Give the meaning of secularism.
 - (3) Which are the best methods of education according to idealism ?
 - (4) Write any four name of literature which are Indian cultural heritage.
 - (5) What is educational philosophy ?
 - (6) What is formal and informal education ?
 - (7) Give discipline according to naturalism.
 - (8) Write types of value education.
 - (9) Write the meaning of national integration.
 - (10) Give meaning of human rights.
-